

LR Seimo Pirmininkei Viktorijai Čmilytei-Nielsen
LR Seimo nariams
LR Seimo sveikatos reikalų komiteto pirmininkui Antanui Matului
LR Seimo sveikatos reikalų komiteto nariams
LR Ministrėi Pirmininkei Ingridai Šimonytei
LR sveikatos apsaugos ministrui Arūnui Dulkiui
LR švietimo, mokslo ir sporto ministrėi Jurgitai Šiugždinienėi

REZOLIUCIJA

Dėl gyvybės kultūros puoselėjimo technologijų pažangos laikmetyje

2022-11-22

Kaunas

Š. m. lapkričio 18 d. Lietuvos sveikatos mokslų universitete vyko respublikinė mokslinė-praktinė konferencija „Gyvybės kultūros puoselėjimas technologijų pažangos laikmetyje“, kurią rengė LSMU Bioetikos katedra, Anesteziologijos klubas, VDU Santuokos ir šeimos studijų centras, Lietuvos akušerių sąjunga, Laisvos visuomenės institutas, PGF „Už žmogaus gyvybę“ LA, Kauno arkivyskupijos šeimos centras, Krizinio nėštumo centras, Studentų ateitininkų medikų korporacija „Gaja“. Šiandien Lietuvos demografiniai rodikliai patvirtina, jog nebeužtikrinama kartų kaita. Teisėkūroje diegiami įstatymai, prieštaraujantys mokslo įrodymams apie žmogaus gyvybės pradžią, raidą, žmogaus gyvensenos svarbą jo sveikatai. Konferencijos tikslas – atskleisti žmogaus fizinės ir psichinės sveikatos ištakas, lemiančias visą žmogaus sveikatos raidą, ekologinės, socialinės bei teisinės aplinkos reikšmę žmogaus gyvenimui, aptarti kylančius iššūkius ir galimybes.

Konferencijoje *konstatuota*, kad:

- šiuolaikinio genetikos mokslo įrodyta, jog žmogaus gyvybė prasideda nuo apvaisinimo. Prieš gimimą įvykę patyrimai yra svarbi žmogaus raidos dalis, turinti pasekmių visam likusiam gyvenimui;
- psichologijos srityje atlikti tyrimai patvirtina, jog nėštumas yra stresą keliantis įvykis, kurio metu vyksta sudėtingas motinystės tapsmo procesas. Nemaža dalis moterų jau nėštumo metu patiria depresiją, o įvykus persileidimui ar abortui moterų emocinė sveikata dar labiau pablogėja;
- šiandien vyrauja reprodukcinis, o ne prokreacinis požiūris (lot. *pro* – veikti kieno nors naudai; *creatio* – kūrimas) į žmogaus atėjimą į šį pasaulį. Tai dehumanizuojantis požiūris, atsiejantis žmogaus orumą nuo gyvybės sukūrimo fakto;
- vyrauja moksliskai nepagrįsta terminologinė slinktis gyvybės pradžios srityje. Įprasta apie nėštumą kalbėti negatyviame kontekste, o abortą pateikti kaip saugią procedūrą. Akivaizdu, jog sudaromos prielaidos abortą, ypač medikamentinį, pateikti patraukliau nei yra iš tikrųjų;
- Lietuvos Konstitucijoje įtvirtintas požiūris, jog žmogaus teisės yra prigimtinės. Tai reiškia, kad jos egzistuoja nepriklausomai nuo susitarimų ir yra aukščiau išleistų įstatymų.
- Prie ministro įsakymo turi būti nurodoma, kokių įstatymu ir/ar jo punktu buvo vadovujamasi priimant įsakymą. Tačiau to nerasime, kalbant apie įsakymą „Dėl nėštumo nutraukimo paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2022 m. rugpjūčio 12 d. Nr. 1348), kaip ir 1994 m. dokumente, nes Lietuvoje nėra įstatymo, kuriuo būtų įteisinta ar reguliuojama nėštumo nutraukimo tvarka.

Konferencijoje *nutarta* kreiptis į LR Parlamento narius ir LR Vyriausybę prašant:

1. LR Seimo narių prašome užtikrinti sąžinės laisvę sveikatos priežiūros darbuotojams (gydytojams ir farmacininkams), suteikiant galimybę nedalyvauti gyvybės nutraukimo veiklose įstatymu numatyta tvarka;
2. LR Vyriausybės prašome užtikrinti, kad vaikų ir jaunimo ugdymo programose būtų teisinga, išsami, mokslo įrodymais grįsta informacija apie žmogaus gyvybės pradžią, taip pat nėštumo nutraukimo pasekmes fizinei, psichinei, socialinei ir emocinei sveikatai;
3. LR Vyriausybės primygtinai prašome, jog būtų atnaujintas bendrojo ugdymo programų turinys, kurį reikėtų papildyti nurodant tėvų fizinės, psichinės, emocinės, sveikatos bei gyvenamosios svarbą naujos gyvybės formavimuisi bei pradiniais motinystės / tėvystės įgūdžiais;
4. LR Vyriausybės ir Sveikatos apsaugos ministro primygtinai prašome įpareigoti sveikatos priežiūros įstaigų personalą, į kurį kreipiasi besilaukiančios moterys, pageidaujanti nutraukti nėštumą, informuoti jas apie galimybę šiuo klausimu pasikonsultuoti su krizinio nėštumo specialistais;
5. LR Seimo narių prašome priimti „Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo Nr. I-1562 5 straipsnio pakeitimo“ įstatymo projektą, kuris įpareigotų besilaukiančioms motinoms ir jų artimiesiems suteikti trūkstamos informacijos dėl krizinio nėštumo pagalbos paslaugų ir konsultacijų. Šiuo įstatymu norima užtikrinti, kad pacientas turėtų galimybę „gauti informaciją dėl krizinio nėštumo pagalbos paslaugų teikimo ir konsultavimo galimybių“;
6. Praradus vaiką bet kuriame nėštumo laikotarpyje, įpareigoti sveikatos priežiūros darbuotojus informuoti tėvus apie galimybę (pagal LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymą Nr. X-1404, 2017 m. gruodžio 7 d. Nr. XIII-857 ir SAM įsakymą 2018 m. gegužės 10 d. Nr. V-570) pasiimti vaiko palaikus, apie laidojimo galimybes; suteikti ar nukreipti socialinio darbuotojo, psichologo konsultacijai, užtikrinant sklandų gedėjimo procesą.

Priedamas priedas:

1. Konferencijos programa

Respublikinės mokslinės konferencijos organizatoriai:

Lietuvos akušerių sąjunga

Pasaulinės gydytojų federacijos „Už žmogaus gyvybę“ Lietuvos asociacija

Vytauto Didžiojo universiteto Santuokos ir šeimos studijų centras

LSMU Bioetikos katedra

Studentų ateitininkų medikų korporacija „Gaja“

Laisvos visuomenės institutas

Krizinio nėštumo centras

Kauno arkivyskupijos šeimos centras

Anesteziologijos klubas

Organizatorių vardu

PGF „Už žmogaus gyvybę“ Lietuvos asociacijos prezidentė doc. dr. Eglė Markūnienė

Konferencijos „Gyvybės kultūros puoselėjimas technologijų pažangos laikmetyje“
programa

Lapkričio 18 d.
10:00-14:00

Respublikinė mokslinė-praktinė konferencija

GYVYBĖS KULTŪROS PUOSELĖJIMAS TECHNOLOGIJŲ PAŽANGOS LAIKMETE

LSMU MLK akademiko Zigmo Januškevičiaus posėdžių salė (Eivenių g. 4, Kaunas)

PROGRAMA

9:30 – 10:00 REGISTRACIJA

10:00 – 10:30 KONFERENCIJOS ATIDARYMAS, SVEIKINIMO ŽODIS

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektorius Rimantas Benetis
Lietuvos sveikatos mokslų universiteto generalinis direktorius prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius
JE Kauno arkivyskupas metropolitas dr. Kęstutis Kėvalas
Laikinosios Seimo grupės „Už žmogaus gyvybės ir sveikatos apsaugą nuo pradėjimo iki natūralios mirties“
pirmininkė Asta Kubilienė

10:30- 12:30 PRANEŠIMAI

Ekologinis nerimas rizikos visuomenėje
Dr. Aušra Rimaitė, sociologė, LSMU Bioetikos katedra

Embriono genetikos ir neuropsichologijos ypatumai
Prof. dr. Danielius Serapinas, genetikas, LSMU Šeimos medicinos klinika

Nėštumas ir moterų emocinė gerovė: iššūkiai ir pagalbos poreikiai
Doc. dr. Giedrė Širvinskienė, psichologė, LSMU Sveikatos psichologijos katedros vedėja

Naujų gyvybės pradėjimo technologijų iššūkis žmogaus orumui
Prof. dr. Andrius Narbekovas, VDU Santuokos ir šeimos studijų centras

Mokslo pažanga ar reprodukcinės industrijos rinkodaros projektas
Prof. dr. Birutė Obelenienė, VDU Santuokos ir šeimos studijų centras

Konstitucinės teisės į žmogaus gyvybės apsaugą probleminiai aspektai teisėkūroje
Vytytis Turonis, teisininkas, VU doktorantas, Laisvos visuomenės instituto teisės ekspertas

Naujagimio netektis šeimos ir sveikatos priežiūros specialisto akimis
Alina Liepinaitienė, akušerė, VDU doktorantė, Lietuvos akušerių sąjunga

12:30 – 13:00 KAVOS PERTRAUKA

13:00 – 13:45 DISKUSIJŲ FORUMAS

